

УДК 65.658:658.1

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ВІТЧИЗНЯНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ В КОНТЕКСТІ ЕКОНОМІЧНИХ ТА СУСПІЛЬНИХ ЗМІН*Стінковий І.С., студент ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»**Науковий керівник – Бобир Ю.О., асистент кафедри менеджменту ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»*

Розглянуто чинники макро- та мікроекономічного характеру, які в майбутньому будуть визначати організаційну побудову і відносини управління у вітчизняних організаціях.

Виробничо-господарські організації, інформаційне суспільство, управління організаціями.

Виробничо-господарська організація — основна ланка національної економіки, у якій відбувається первинне, безпосереднє поєднання факторів виробництва: землі, капіталу і праці. Земля як фактор виробництва охоплює всі природні ресурси, поверхню, що використовується в сільськогосподарському і промисловому виробництві, корисні копалини, воду, енергію сонця, клімат та інші сили природи. Капітал - це сукупність засобів виробництва, виражених у грошовій або в натуральній формі. На рівні виробничо-господарських організацій капітал трансформується в систему економічних відносин власності на землю та засоби виробництва, виявляючи себе як економічний фактор виробництва.

Мета статті - визначити основні детермінанти соціально-економічних змін у світі і у вітчизняному суспільстві й обґрунтувати їх вплив на побудову управління вітчизняними виробничо-господарськими організаціями.

Загалом, можна виділити декілька груп чинників макро- і мікроекономічного характеру, які уже незабаром будуть визначати організаційну побудову і відносини управління у вітчизняних організаціях. Ці чинники діють як позитивно, так і негативно, мають при цьому і об'єктивну, і ситуаційну природу.

До складу об'єктивних чинників відносяться: технологічні зміни (науково-технічний поступ, нові методи виробництва); економічні зміни (зростання цін на енергію, сировину і ресурси виробництва); суспільні зміни (нове правове поле діяльності, нові системи цінностей, зміна особистості працівника тощо).

Технологічні зміни у виробництві, пов'язані з науково-технічним розвитком, будуть концентруватися на екологічних аспектах розвитку, а не простому видобуванню сировини і промисловій експансії, як це спостерігається донині. У діяльності підприємств будуть використовуватися «чисті» енергоощадні технології, які даватимуть можливість часткового повернення енергії, а також регенерацію і збагачення запасів. Все це неминуче ініціює зміщення центру ваги в управлінні від вирішення чисто виробничої проблематики у традиційному розумінні – до широкого використання в управлінні інформації, науки і креативності, до зростання значимості кожного робочого місця управління.

Суть економічних змін в Україні принципово не відрізняється від змін в інших державах. У світі відбувається глобальна економічна експансія: економіка кожної держави стає частиною світової економіки – глобалізованого світового економічного простору. Глобалізація економіки кожної країни проявляється у втраті господарської незалежності держави, поступовому усуненні впливу національних кордонів на міжнародні економічні зв'язки, у посиленому русі капіталів, техніки, майна, послуг та інформації між різними країнами, що призводить до зміни ідей, поглядів, інтелектуальних концепцій і стилів управління виробничо-господарськими організаціями (підприємствами).

**Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції
професорсько-викладацького складу, науковців, аспірантів і студентів
«Роль інститутів освіти та науки у формуванні інноваційної культури суспільства»**

Глобалізаційний вплив на господарську діяльність підприємств, що діють в межах національного ринку, проявиться у тому, що національний ринок вимушений буде надати кожній підприємницькій організації шанс для вибору довільної сфери діяльності. На національному ринку перестануть існувати бар'єри і з'являться нові господарські відносини, які виникнуть на стику «технічного націоналізму» з експансією великих наднаціональних корпорацій, чому сприятиме загострення міжнародної конкуренції. Значно скоротиться, а в деяких галузях зникне ліцензування, квотування, регламентування підприємницької діяльності. Власне, це вже відбувається у зв'язку зі вступом України до СОТ. В процесі глобалізації Україні необхідно стати рівноправним учасником світового ринку товарів і послуг. Залучаючись до глобальної економіки, вітчизняна економіка просто зобов'язана бути ефективною і діяти за її правилами.

Найістотнішою суспільною зміною світового характеру є перехід від промислового до інформаційного суспільства, побудованого на формуванні і розподілі інформації. Інформаційному суспільству властиве зростання можливостей самостійного вибору для людей, а в більш широкому плані – формування демократичного суспільства.

У сфері управління виробничо-господарськими організаціями інформаційне суспільство проявляється в кардинальних змінах, основними з яких є:

- відмова від технологій, які не беруть до уваги людського чинника;
- відмова від короткочасних рішень на користь рішень перспективного характеру;
- децентралізація організацій і ієрархій, зростаюча здатність до інноваційної дії і досягнення ефектів за рахунок низових ініціатив;
- зростаюча потреба людей, зайнятих у виробництві, в участі у прийнятті рішень;
- розпад ієрархічних структур і виникнення на їх місці мереж перетворення інформації.

Без сумніву, варто очікувати подальшого зростання цін на енергію, сировину, ресурси виробництва і особливо – на його людський ресурс. За цих умов зросте конкуренція підприємств у боротьбі за найкращих працівників. Буде розвиватися підприємливість, яка створить працівникам можливості для реалізації їхніх здібностей. Робочі місця будуть облаштовуватися для молодих, відповідно навчених працівників. У керівництві підприємствами наберуть значення інтуїція і вміння прогнозувати і передбачати. Для молодого покоління менеджерів на першому місці постануть такі цінності, як незалежність, підприємливість, лібералізм, спрямованість на суспільні проблеми, дбайливе ставлення до власного здоров'я і здоров'я підлеглих. За рахунок комп'ютеризації, значно скоротиться кількість керівників середнього щабля управління.

Суттєвого впливу на побудову управління організаціями слід очікувати внаслідок соціальних та демографічних змін в українському суспільстві. Зросте вплив жінок на організацію роботи і функціонування підприємств, про що свідчать протікання демографічних змін в Україні за останні роки. Так, у 2006 р. частка жінок склала 53,9% від усього населення (+0,1% за 2000–2006 рр.), в т. ч. серед зайнятих у суспільному виробництві – 48,5%. Чітко помітна тенденція до зростання обох цих показників. Дефіцит трудових ресурсів буде спонукати підприємства до посилення співпраці зі закладами освіти, в першу чергу професійної. Можливе виникнення принципово нової організаційної форми співпраці виробничих підприємств і вищої школи – симбіозу виробництва і навчання у вигляді спеціально створених виробничо-навчальних закладів. Власне, в історії колишнього СРСР такі заклади вже існували і називалися заводами-ВТНЗ.

Зросте також господарське значення проблем здоров'я персоналу у зв'язку з демографічною кризою, в яку вступила Україна. Відбудеться зміна стилів трудового життя у зв'язку з процесами старіння суспільства, необхідністю скорочення робочого часу, зменшенням пенсійного довіголліття, збільшенням часу на здобуття кваліфікації тощо, а також із диференціацією суспільних цінностей, уподобань, смаків та інтересів споживачів.

СЕКЦІЯ 2

«Удосконалення процесів менеджменту, обліку та аудиту на підприємствах: світовий та вітчизняний досвід»

Виникнуть обґрунтовані вимоги працівників щодо створення їм можливостей для розширення знань, забезпечення участі в управлінні, отримання користі від розвитку організацій-працедавців, поліпшення якості трудового життя. Зростуть можливості вибору при прийнятті індивідуальних рішень у сфері вибору професії і роботи, посиляться очікування працівників, орієнтованих на швидкі кар'єри.

Очевидно, завдання полягає в максимальному використанні позитивних об'єктивних чинників, які будуть визначати організаційну побудову і відносини управління у вітчизняних виробничо-господарських організаціях вже невдовзі, нейтралізації і усуненні можливого негативного впливу цих чинників на діяльність конкретних організацій. Разом з тим, побудова організації і управління з урахуванням об'єктивних чинників може, на наш погляд, значно зменшити і навіть послабити вплив чинників ситуаційного характеру, до яких відносяться правове поле функціонування організацій, діяльність уряду, інфляційні процеси тощо.

Управління виконує роль каталізатора господарських процесів. Виробничі чинники організації (робота, капітал, інформація) дають ефекти лише за сприятливого поєднання їх з управлінням.

Перехід до сучасної економіки вимагає нових концепцій в управлінні підприємствами, пошуку нових доріг, а не удосконалення старої системи. Щоб справитися з актуальними вимогами на внутрішньому і зовнішньому ринках, потрібно виробляти не тільки нові сучасні продукти, освоювати нові ринки збуту, а, перш за все, управляти підприємствами в інноваційний спосіб.

В сучасному управлінні приховані великі можливості підвищення загальної ефективної діяльності організацій. Україна не може знайти одитися поза загальносвітовими глобалізаційними процесами. Для цих процесів характерна конкуренція не тільки товарів і послуг, а й ідей, інформації, методів і способів управління виробничо-господарськими організаціями. На міцне конкурентне становище, на ефективну господарську діяльність в умовах глобального ринку можуть розраховувати лише ті українські підприємства, які вже нині розуміють, що запорука успіху – створення сучасних систем управління. Нині існує високий попит на управлінське консультування, яким займаються спеціалізовані консультаційні організації. Однак за своїм змістом діяльність консультаційних організацій переважно є нічим іншим, як перенесенням консультантами досягнень у сфері управління ефективністю підприємств на підприємства, які зіткнулися з певними проблемами. Тому варто очікувати, що вітчизняні підприємства поряд з продажем вироблених товарів (послуг) неминуче придуть до розуміння вигідності торгівлі напрацьованими концепціями, інструментами, ноу-хау у сфері управління, які довели свою ефективність.

З вищевикладеного можна зробити висновок, що удосконалення управління вітчизняними виробничо-господарськими організаціями в контексті врахування специфіки сучасного ринку повинне концентруватися на таких напрямках:

- розвиток у працівників і особливо у менеджерів здатності до стратегічного бачення, цілеспрямоване формування умов і компетенцій для самостійного прийняття рішень, а також уміння використовувати інновації в умовах швидкозмінного середовища;
- розвиток маркетингу і стратегічного управління в глобальному розумінні з врахуванням виникнення регіональних систем і формування міжнародних ринків;
- використання виробничих і технологічних інновацій, ноу-хау, розвиток кооперації між партнерами для отримання конкурентної переваги на відповідних сегментах ринку;
- активне формування наступальної господарської і промислової політики, реструктуризація економічних і управлінських відносин;
- розвиток ринку продуктів і послуг у сфері управління, тобто купівля-продаж інформаційних пакетів, технологій побудови структур баз даних і банків інформації, систем штучного інтелекту, аналітичних і проектних послуг, організаційних структур і процедур управління, освітніх програм і знань.

**Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції
професорсько-викладацького складу, науковців, аспірантів і студентів
«Роль інститутів освіти та науки у формуванні інноваційної культури суспільства»**

Список літератури

1. Білорус О.Г. Глобалізація і національна стратегія України. – Броди, Просвіта, 2001. – 300 с.
2. Будзан Б. Новий виклик менеджменту України // Дзеркало тижня. 2002. – 3–9 серпня. – №29 (404)..
3. Долішній М.І., Козоріз М.А. Національна економіка в умовах глобалізації // Вісник НАН № 3. – 2002. – С. 26–36.
4. Економічні проблеми ХХІ століття: міжнародний та український виміри / За ред. С.І. Юрія, Є.В. Савельєва. – К.: Знання, 2007. – 595 с.
5. Кальченко Т.В. Глобальна економіка: методологія системних досліджень: Монографія, – К.: КНЕУ, 2006. – 248 с.
6. Павловський М.А. Стратегія розвитку суспільства: Україна і світ (економіка, політологія, соціологія). – К., Техніка, 2001. – 312 с.
7. Павловський М., Головенко Б. Глобалізація і національна стратегія України у ХХІ столітті // Економіст. – № 5. – 2006. – С. 16–18.
8. Статистичний щорічник України за 2006 рік: Збірник / Держ. комітет статистики України. Ред. О.Г. Осауленко. – Київ: Консультант, 2007. – 551 с.
9. Стратегії економічного розвитку в умовах глобалізації: Монографія / За ред. Д.Г. Лук'яненка. – К.: КНЕУ, 2001. – 538 с.

Аннотация: рассмотрены факторы макро-и микроэкономического характера, которые в будущем будут определять организационное построение и отношения управления в отечественных организациях.

Ключевые слова: производственно-хозяйственные организации, информационное общество, управления организациями.

Abstract: The factors of macro-and microeconomic nature, which in the future will determine the organizational structures and relationship management in local organizations.

Keywords: industrial and business organizations, information society, governance organizations.

**IMPROVEMENT OF DOMESTIC ORGANIZATIONS IN THE CONTEXT OF
ECONOMIC AND SOCIAL CHANGE**

I.S. Stinkovy